

Трансформация на образа на чинка във вярванията на съвременните грузинци (Според устни разкази и архивни текстове)

Марине Турашвили
(Резюме)

В представената статия ще разгледаме митологичните разкази за *чинка*, като текстовете принадлежат към специфичен жанр на грузинската народна проза. Те са нови и заемат свое самостоятелно място в грузинския фолклор от 80-те години на XIX в.

По време на изследването използвахме методите на вторичен анализ и сравнение. Използвахме текстове на устни разкази, като ги сравнихме с публикувани текстове и с тези, съхранявани във фолклорния архив на Института за грузинска литература „Шота Руставели“. По време на нашата теренна работа през 2009 г. също са записани устни разкази, които се съхраняват като видеоматериали във фолклорния архив на института. Непубликуваните архивни материали съдържат вярвания от „низшата митология“, които имат универсален характер. Митологичните разкази за *чинка* се основават на действителни случаи, които по-късно народното въображение трансформира в необясними събития.

Изследвайки този народен образ, трябва да се вземат предвид следните въпроси: къде *чинка* се опитва да срещне хората, как изглежда – външен вид, кога се активира, как се премества, функцията му, какви отношения има с хората, как хората могат да се отърват от него, какво е отношението на съвременните хора към този персонаж. Неговите обитания са в близост до жилищата на хората, в тесни клисури, тъмни, изоставени и прокълнати места. Среща хора в необитаемите места, опитвайки се да ги изплаши, но след като мястото се обживее, духът напуска местообиталището си.

Чинка в представите на хората е малък зъл дух, прилича на човешко дете, понякога прилича на диво животно. То се появява от втората половина на октомври до средата на ноември, като сериозно заплашва хората, дори им причинява лудост. Ако човек знае как да се отърве от него, то не може да навреди, ако не, човек боледува дълго време или до края на живота си. *Чинка* се бои от огън. Ако някой го заплаши с главня, то веднага бяга.

В съвременния език името на тази митологична фигура се използва за описание на бърз, проникателен, пъргав човек. Изследването разкри, че злият дух от трето поколение е оставил следи в паметта на населението и е актуален и до днес. Изследването показва, че текстовете за *чинка* са придружени от синтезирани бележки на разказвача.

Ключови думи: *чинка*; митология; устна история; меморативи; фабулативи; архивни текстове

Marine Turashvili
Tbilisi State University
Shota Rustaveli Institute of Georgian literature
3-5 Merab Kostava St.
0108 Tbilisi, GEORGIA
mariturashvili@yahoo.com